

Justitsministeriet

Sendt per email til:
jm@jm.dk, rpe@jm.dk og kaa@jm.dk

IT-Politisk Forening
c/o Niels Elgaard Larsen
Århusgade 35, 1.
2100 København Ø

E-mail : bestyrelsen@itpol.dk
Web : <http://www.itpol.dk>

Dato : 4. december 2014

Høringsvar vedr. udkast til lovforslag om ændring af lov om pas til danske statsborgere m.v., udlændingeloven og retsplejeloven (Styrket indsats mod rekruttering til væbnede konflikter i udlandet m.v.)

Dette høringssvar vedrører alene muligheden for at basere afgørelser om inddragelse af pas for danske statsborgere, eller bortfald af opholdstilladelse for udenlandske statsborgere, på ytringer fremsat på sociale medier. IT-Politisk Forening har ingen bemærkninger til de øvrige dele af lovforslaget.

Efter lovforslaget kan en borgers pas inddrages eller en opholdstilladelse kan bortfalde (for en udlænding der opholder sig, eller har opholdt sig, uden for Danmark), hvis der er grund til at antage, at den pågældende borger vil deltage i aktiviteter, som er til fare for statens sikkerhed, den offentlige orden eller andre staters sikkerhed.

I denne vurdering ("grund til at antage") kan der indgå ytringer på sociale medier. På side 24 i lovforslagets bemærkninger er det udtrykt således:

Som et andet eksempel kan nævnes, at PET i visse tilfælde kan være i besiddelse af oplysninger, tilvejebragt via åbne kilder, herunder sociale medier, som peger på, at en person har til hensigt at udrejse for at deltage i aktiviteter, der kan medføre en risiko for eksempelvis den offentlige sikkerhed.

Betingelserne for at inddrage et pas, eller at en opholdstilladelse bortfalder, er formuleret meget bredt. Det gælder især henvisningen til "den offentlige orden", der kan omfatte en lang række forhold, jf. bemærkningerne i lovforslaget, herunder sågar ildspåsættelse. Samtidig er det ikke et krav, at der er en konkret mistanke om, at den pågældende borger vil begå en strafbar handling.

IT-Politisk Forening er stærkt bekymret for, at denne bestemmelse i bemærkningerne om sociale medier, i sammenhæng med det meget upræcise grundlag for eksempelvis at inddrage en borgers pas, kan medvirke til at indskrænke borgernes ytringsfrihed på internettet.

Der kan meget let opstå en situation, hvor nogle borgere vil føle sig presset til at udøve selv-censur i deres ytringer på sociale medier for at undgå risikoen for, at deres pas bliver inddraget. Det vil formentlig især gælde for minoritetsgrupper i samfundet, for eksempel borgere med familiemæssige rødder i Mellemøsten.

Diskussioner på sociale medier, som Facebook og Twitter, sker jævnligt mellem personer, som ikke kender hinanden, og i kombination med korte beskeder, og de sociale mediers generelt flygtige karakter, kan det meget let give anledning til alvorlige misforståelser mellem parterne.

Risikoen for misforståelser er selvsagt endnu større for udenforstående, som følger andres diskussioner på sociale medier, for eksempel hvis PET indsamler oplysninger fra åbne sociale medier.

Samtalerne på sociale medier udvikler sig også ganske ofte i indforstået sprog og forkortelser, hvor udenforstående kan ende med at drage forkerte konklusioner med alvorlige konsekvenser.

For at forstå eller fortolke bestemte ytringer på sociale medier, skal de ofte læses i sammenhæng med andre personers ytringer, men hvis disse andre personer senere sletter deres beskeder på det sociale medie, måske fordi de fortryder deltagelse i en ophedet diskussion, kan risikoen for misforståelser hos udenforstående (herunder PET) blive endnu større.

På sociale medier kan det nogle gange være endog meget svært at skelne mellem, om ytringer er alvorligt ment, eller om der er tale om ironiske bemærkninger, eller eventuelt decideret "trolling", altså ytringer som alene har til hensigt at afspore andres diskussioner eller på anden måde genere andre personer (uden at det udgør strafbare handlinger eller æreskrænkelser).

Der kan også på sociale medier være store problemer forbundet med at fastslå identiteten på den person, som ytrer sig via en given konto ("nicknames", altså dæknavne, er meget almindelige), og der er mulighed for at oprette konti på sociale medier i andre personers navne.

Alle disse forhold betyder, at der i mange situationer vil være en lang række usikkerhedsmomenter forbundet med at fastslå den reelle betydning af de ytringer, som en borger måtte fremsætte på sociale medier.

Kriteriet for eksempelvis at inddrage et pas er formuleret som "grund til at tro", og det er på ingen måde klart ud fra lovforslagets bemærkninger, om den ovenfor beskrevne usikkerhed vedrørende fortolkningen af ytringer på sociale medier vil komme borgerne til skade eller til gode.

Denne usikkerhed skaber risiko for unødigt selv-censur, til skade for borgernes ytringsfrihed og den frie debatkultur i samfundet.

Dertil kommer at overvågning af sociale medier kan medvirke til at indskrænke forsamlingsfriheden på internettet.

Efter IT-Politisk Forenings opfattelse bør det ikke være muligt at basere en afgørelse om inddragelse af et pas, eller bortfald af en opholdstilladelse, alene på ytringer fremsat på sociale medier.